

Apáink arcán*

Ez a fiatal költő otthon van mindenütt: a világban, a szülőföldön, az érzések kataklizmájában és a gondolatok fehér izzásában. A tölgyfa keménysége jellemzi, de a növények gyengéd alkata is. Útnak indult, s akár a népmese hőse, immár csaknem mindent meghódított magának. Lángolva és meghitten beszél. Gyakran emelkedik a karja, de sohasem ütésre, nem fertőzte meg századunk kegyetlensége – int, jelt ad vagy simogat.

A kötött és szabad vers nem csupán váltakoznak, de elegyednek is nála, szinte szövetkeznek, hogy az élményt makulátlanul fejezzék ki. Alig ismerek fiatal költőt, akinél a forma ilyen odaadóan szolgálja a mondanivalót. Csaknem minden élménye megteremti a maga eredeti formáját, költészete csupa szerencsés szülés. Mindez belső rendről tanúskodik, pedig korunkban nem ritkák a sérült, felszabadulni képtelen s rákossá duzzadt lelkek, de ez a költő egészséges a szó eredeti értelmében. Semmi sem hiányzik belőle, megtalálta helyét a világrendben, bátran szembenéz az idő és személyisége kérdéseivel – meg tudja teremteni századunk drámai harmóniáját

A költészet nem csekély részét új nyelvi burján lepi el: a bizonytalan mondat. Farkas Árpádot a kijelentő mondat nyíltsága, tisztasága és bátorsága jellemzi. Nyíltan beszélhet, mivel lelke s életérzése is nyílt, így egy pillanatra sem marad el a szüntelen történő világtól. Ennek köszönheti, hogy nem hiányzik a mértéke és meg tudja ítélni az emberi történet, tud ujjongani, de tiltakozni is. A költő valamikor felvigyázó volt, közösségbe hívó harang, előremutató vatesz, bűbájos, aki írt tudott minden sebre. Farkas Árpádban ez a hivatás lángol fel.

Irodalmi felújulás sodrában áll. Új korszak keletkezik, s bizonytalannal méltó lesz Tamási Áron, Kós Károly, Tompa László és társaik teljesítményéhez. Farkas Árpádnak egyre fontosabb szerep jut s vajon mit várunk tőle. Csupán egyet, de a legnehezebb követelmény teljesítését: maradjon hű önmagához, mert nem csupán saját sorsáról van szó. Géniusza az irodalmi megújulás egyik legfontosabb alkotóeleme.

Féja Géza

Farkas Árpád verseire is érvényesnek érzem azt, amit egyszer, találkozó alkalmával egy harmadikos vagy másodikos gyerek mondott: azt a kérdést tette fel, hogy mi a vers? És én ijedtemben, mint fronttörténetek katonája a még föl nem robbant gránátot, visszadobtam a kérdést: Te mondd meg, mi a vers! Mire a gyermek szemembe nézett, és bátran azt válaszolta: A vers az, amit mondani kell.

Mintha valami, az idők kezdetéről jövő fuvallat legyintett volna meg. Mintha Homérosz nyitotta volna rám világtalan szemét, mintha a Gutenberg óta a könyvbe száműzött versek, poémák hirtelen hazaszabadultak volna, színpadon, hanglemezen, hangszalagok körmenetébe masíroztak volna, mintha Petőfi Sándor ült volna le közénk.

A vers az, amit mondani kell. És valljuk be, barátaim, hogy mondjuk a verset mi, mindannyian, akkor is, amikor magunkban olvassuk. És kérdésére talán csak a hangunk, a suttogásunk lehet a válasz.

Mondani kell, mert a mi körülményeink közt a vers, az írás a nemzetiségi szellemi létnek talán egyetlen anyagcsere lehetősége. Ez azt is jelenti, hogy itt az írónak, költőnek sokkal nagyobb és másabb a feladata, mint nemzeti körülmények között.

* Farkas Árpád verseiből Balázs Éva *Apáink arcán* címmel előadást állított össze, bemutatója 1981 február 6-án, a sepsiszentgyörgyi Állami Magyar Színházban volt – ennek a műsorfüzetéből közöljük a kortársak ajánló szövegeit. Később, 1983-ban a romániai Electrecord kiadó az előadás verseit hanglemezen jelentette meg.

És így sokkal hangsúlyosabban érvényesül az, hogy a vers számára a mondás az, ami a madárnak az égi magasság, a repülőgépnak a levegő, lételeme.

Kányádi Sándor

A Forrás-nemzedék: újabb kori irodalmunk ejtőernyős csapata. Csetepaté-kedvelők föl-szított rémhíre, miszerint az idősebb nemzedék a leszálló csapat tagjait az agyonverés káini szándékával várta. Amidőn Farkas Árpád első verseit olvastuk, fölnéztünk az égre: ilyen kellene még. Igaz, hogy a földet értek közül egyesek – a szeles időjárásra való tekintettel – fegyvereiket eldobálták és lepkefogásba kezdtek. Farkas Árpád konok szenvedéllyel kereste meg a közösségi gondok lövészárkát... Aki látni óhajtja őt: hímes mezőkön andalogva hiába keresi.

Sütő András

Ebben a közegben sem álmokat és égi megváltást ígér vagy remél Farkas Árpád, hanem az adott helyzet szerinti cselekvés módját jelöli meg. Ha a szülőföld felett égig ér a hó: „Alagutakat a hóban!” Nem romantika, hanem a természetes emberi igény adja itt létérdekű parancsait, hogy ki-ki építse meg a maga alagútjait, melegítse a világot élővé lakhatóvá, „olvasszon világnagy termeket / körénk az Ének”. Az értelmes emberi létezésért a közösség megtartó és ösztönző melegségéért szegül szembe Farkas Árpád költészete a sokszor reménytelennek mutatkozó létgondokkal, szívárgással, hóval és faggyal. Költészete a „didergő elme”-korában is gazdag létezésélményhez kapcsolja a remény elvét. A legnagyobbak útját járja. Töretlenül.

Görömbei András

Farkas Árpád nem „az” erdélyi költő, hanem egy gazdag irodalom egyénisége. Versei csúfolnak minden odvas elméletet, mely a líra halálnemeit, öngyilkossági kísérleteit boncolgatja. Magatartásában nagy elődök mozdulatai élnek és gazdagodnak: Petőfi szabadság-hadakozása. Tamási Áron mosoly-ébersége. Nagy László szerelem-szablyát markoló kemény szelídsége. Ezek a Farkas Árpád-versek érzékeink szégyellt vagy elherdált hajlandóságait élesztgetik, a képek árama tisztítja vérünk, frissíti látásunk – emberségünket kéri.

Takács Géza

Az úton, a gyűrődő tömegben nagy, nehéz üveglapot visz egy ember. Messziről talán nem is látszik az üveglap, csak a görcsös, ölelő, erőlködő mozdulat. Szép az is.

A költő útja is ilyen.

Ki terhet visz, mindig egyedül van. Védenie, óvnia kell magát mindenkitől, pedig mindenki számára akar egy ablakot. Szép kín ez: törékenyen, állandó életveszélyben élni az emberek között

Ez jutott eszembe Farkas Árpád *Jegenyekor* című verseskötönyvéről, melyet lassan legkedvesebb könyveim között tartok számon.

Csiki László

Azt viszont biztosan tudom, hogy nekem ezek a descrescendók voltak tüneményesek; jelentették a megvesztegethetetlen konokság, elfogult szeretet és az adott világ szenvedélyes összelobbanását – azt az egyik lehetséges világlátást, esztétikai nővumot, amelyet alighanem Farkas Árpád mond ma a magyar poézisben utánozhatatlanul. Nyilván, mert nem az önépítő, mítoszteremtő poéták közül való, hanem minden ízében reflektív alkat.

Kis Pintér Imre

A 87. évében járó Kós Károly örömmel írta soros levelében: Úgy hiszi – s hinni akarja –, hogy a hosszú szikkadás után beköszöntött az erdélyi, a romániai magyar irodalom „új életszakasza”. Megújulás jelei mutatkoznak a különböző korosztályokhoz tartozó íróknál, s a fiatalok körében is megindult az egészséges kiválasztódás. A Megyei Tükör körül csoportosuló csapatról írt. „amely – Kós Károly levelét idézem – szembefordulva az elfelejtkező öregekkel és a nyugati irodalom áfiumától megbódult fiatalokkal, bátran és tudatosan vallja és vállalja az irodalmi hagyományokkal, szülőföldjével és népével való elkötelezettségének örök írói parancsát. Bizonyítékul a Sepsiszentgyörgyön megjelent Kapuállító című antológiát említette, amely – írta – a csoporttagok lírai, epikai és drámai termésének olyan válogatását tartalmazza, mely bizonyítja nemcsak vállalásuk komolyságát, de néhányuknak alapos irodalmi kultúráját és igazi írói elhivatottságát.” A néhány között elsősorban ő is Farkas Árpádot említette. A bukaresti Előreből még egyik versét is kimásolta és elküldte: „ebből bizonyára igen jól meglátod a mi valóságunk egyik szektorát”.

Czine Mihály

Kányádi Sándorral 1973-ban a Niagara-vízesésnél

